

Aleg. 97.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o preliminarzu na r. 1887. krajowych niższych szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach.

I. Szkoła w Horodence.

Wydatki tej szkoły preliminuje Wydział krajowy w kwocie zł. 9.656, w porównaniu do uchwalonych przez Wysoki Sejm na r. 1886. wydatków tej szkoły w kwocie zł. 8.056, więcej o zł. 1.600.

Wzrost ten wydatków pochodzi z podwyższenia przez Wydział krajowy płacy nauczyciela do nauk elementarnych z zł. 300 na zł. 350, płacy katechety z zł. 100 na zł. 150 (rubr. I. poz. 4. i 5), Przedewszystkiem zaś z powodu zwiększenia liczby uczniów z 20 na 30, co podnosi roczny wydatek o zł. 1.500.

Dochody szkoły w Horodence preliminuje Wydział krajowy w kwocie zł. 3.210, to jest takiej samej, jak na rok 1886.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego przedstawia komisya Wysokiemu Sejmowi do uchwały wydatki i dochody. Z swej strony jednak proponuje wprowadzenie dwu nowych pozycji, a mianowicie w rubr. II. poz. 7. ad *d*) wstawienie zł. 60 na zakupno narzędzi do robót ręcznych, jako to: kós, motyk, wideł, grabli i t. p. dla wykonywania przez uczniów robót w polu i w folwarku, zaś w dochodach pod rubr. III. poz. 4. „Zarobek 30 uczniów po zł. 12“ rocznie, —zł. 360.

Jeżeli niższe szkoły rolnicze mają spełnić zadanie, zakreślone im zarówno statutem organizacyjnym, jakoteż istotnemi intencjami, które przewodniczyły Wysokiemu Sejmowi przy ich zakładaniu, to zachodzi niezbędna potrzeba, iżby uczniowie tych zakładów kształceni byli nietylko teoretycznie i praktycznie do zawodu rolniczego, lecz oraz, ażeby wynieśli z tej szkoły przygotowanie do życia, któremu oddać się mają.

Tem przygotowaniem jest w pierwszym rzędzie zdolność i przyzwyczajenie do całodziennej pracy ręcznej w gospodarstwie wiejskiem.

Nie wystarczy w tym razie parogodzinna praca na polu szkolnem, lub zajęcie przy demonstracyach, lecz zachodzi potrzeba, ażeby uczeń niższej szkoły rolniczej, czy on ma być w przyszłości gospodarzem zagrody włościańskiej, lub też nawet dozorcą robót w większym folwarku, umiał znieść trud całodziennej pracy ręcznej w polu lub zagrodzie, i nie nabywał przyzwyczajień do miękkiego życia, tak przeciwnego i szkodliwego zawodowi rolnika, a zwłaszcza wykonawcy.

Tą myślą wiedzeni założyciele szkoły parobków w Dublinach, której poziom co najmniej jest równorzędny niższym szkołom rolniczym, wprowadzili całodzienną robotę uczniów przy gospodarstwie, która dotąd z najlepszym rezultatem jest dokonywana.

Z uwagi więc na powyższy stan rzeczy, jak również, że szkoły w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach oparte są o większe w miejscu istniejące gospodarstwa folwarczne, a ztąd że nie tylko nie powinny zająć najmniejszych trudności co do kaźdoczesnego zajęcia uczniów całodzienną pracą ręczną, lecz przeciwnie przypuszczać należy, że robotnik, jakim być powinien uczeń szkoły, pracujący pod dozorem i kierownictwem ustanowionych instruktorów, przez te folwarki najchętniej do robót będzie przyjmowany, — wstawia komisya w rubrykę dochodów „Zarobek 30 uczniów po 12 zł.“ — 360 zł.

W myśl powyższego sprawozdania komisya wnosi:

W Y D A T K I.

L. rubr. i poz.	Poszczególnienie.	Zwycz. Nadzw. Razem.		
		zł.	zł.	zł.
I. Płace nauczycieli.				
1.	Nauczyciel kierownik, płaca 1.200 zł. dodatek aktywalny . . . 140 „			1.340
2.	Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca . . . 720 zł. dodatek aktywalny . . . 60 „			780
3.	Instruktor			480
4.	Nauczyciel do nauk elementarnych			350
5.	Kapelan i katecheta			150
6.	Nauczyciel weterynaryi			150
				<u>3.250</u>
II. Koszta administracyi.				
7.	Zarząd:			
	a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . 100 zł.			
	b) służa szkolny . . . 240 „			
	c) utrzymanie jednej pary koni . . . . . 200 „			
	d) zakupno i utrzymanie narzędzi ręcznych rolniczych 60 „			600
8.	Opał			500
9.	Oświetlenie			100
10.	Utrzymanie budynków			200
11.	Ubezpieczenie „			
12.	Płaca kominiarza			
13.	Sprzęty i ruchomości			100
14.	Należyłość rządowa od przeniesienia własności gruntów zakupionych dla szkoły, z wymierzonych 463 zł. 75 ct. spłacalnych w 10 latach, druga roczna rata			46
15.	Lekarz, apteka i inne			100
	Do przeniesienia	4.896	—	1.646
				<u>4.896</u>

		Zwyez. Nadzw. Razem.		
		zł.	zł.	zł.
L. rubr. i poz.	Z przeniesienia	4.896	—	4.896
III. Utrzymanie uczniów.				
16. Stołowanie	dla 30 uczniów	4.500	—	4.500
17. Odzież, pościel i pranie	po 150 zł.			
IV. Potrzeby naukowe.				
18. Przybory do pisania i nauki uczniów		120		
19. Przykupno środków naukowych		200	—	320
	Suma wydatków	9.716	—	9.716
D O C H O D Y.				
I.	1. Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	2.000	—	2.000
II.	2. Opłaty na utrzymanie uczniów:			
	a) Oddział Horodeński c. k. galic. Towarzystwa gospodarczego, 3 stypendya po 150 zł.	450 zł.		
	b) Rada powiatowa Horodeńska, 3 stypendya po 100 zł.	300 zł.		
	1 stypendyum . . . 150 „	450 „		
	c) Rada powiatowa Tłumacka, 1 stypendyum . . . . . 150 „			
	d) Gmina miasta Horodenki . . . 100 „	1.150	—	1.150
III.	3. Czysty dochód z gruntów szkolnych (6 morgów) . . . . . 60 zł.			
	4. Zarobek 30 uczniów po 12 zł. . . 360 „	420	—	420
	Suma dochodów	3.570	—	3.570
	W porównaniu z wydatkami	—	—	9.716
	okazuje się niedobór	—	—	6.146
	czyli w porównaniu do preliminarza Wydziału kraj.	—	—	6.446
	mniejszy o	—	—	300

II. Szkoła w Jagielnicy.

Wydatki tej szkoły prelinuje Wydział krajowy w kwocie 9.445 zł., w porównaniu do uchwalonych na r. 1886. w wysokości 9.345 zł. — o 100 zł. więcej, a to na podstawie zawartej umowy co do materiału opałowego, podnoszącej koszt tegoż o 100 zł.

Dochody tej szkoły prelinuje Wydział krajowy w kwocie 3.840 zł., to jest takiej, jak na rok 1886.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego i tylko z dodan'em w wydatkach pozycji c) *Koszta administracji* na zakupno i utrzymanie narzędzi ręcznych rolniczych 60 zł., tudzież w dochodach rubr. III. poz. 4, „Zarobek 30 uczniów po 12 zł.“ — razem 360 zł., które to wstawienia znajdują podstawę w szczegółowym uzasadnieniu preliminarza szkoły Horodeńskiej.

Komisya budżetowa wnosi:

WYDATKI.

Poszczególnienie.

L. rubr. i poz.

Zwycz. Nadzw. Razem.
zł. zł. zł.

		Zwycz.	Nadzw.	Razem.
		zł.	zł.	zł.
I. Płace nauczycieli.				
1.	Nauczyciel kierownik, płaca . . . . . 1.200 zł.			
	dodatek aktywalny . . . . . 140 „			1.340
2.	Nauczyciel fachowy pomo- niczy, płaca . . . . . 720 zł.			
	dodatek aktywalny, ... 60 „			780
3.	Instruktor, płaca . . . . . 480 zł.			
	wikt . . . . . 85 „			565
4.	Nauczyciel do nauk elementarnych			300
5.	Kapelan i katecheta			150
6.	Nauczyciel weterynaryi			150 —
				<u>3.285</u>
II. Koszta administracyi.				
7.	Zarząd:			
	a) koszta kancelaryjne, inseraty, dru- ki i portorya . . . . . 100 zł.			
	b) służa szkolny . . . . . 240 „			
	c) zakupno i utrzymanie na- rzędzi ręcznych rolniczych 60 „			400
8.	Opał			400
9.	Oświetlenie			100
10.	Utrzymanie budynków	}		250
11.	Ubezpieczenie „			
12.	Płaca kominiarza			
13.	Ruchomości i sprzęty			100
14.	Lekarz, apteka i inne			100 —
				<u>1.350</u>
III. Utrzymanie uczniów.				
15.	Stołowanie	}	dla 30 uczniów po 150 zł.	4.500 —
16.	Odzież, pościel i pranie			
				<u>4.500</u>
IV. Potrzeby naukowe.				
17.	Potrzeby do pisania i nauki uczniów			120
18.	Przykupno środków naukowych			200 —
				<u>320</u>
V.	19. Czynnosc dzierżawny za grunta uży- wane przez szkołę			50 —
	Suma wydatków	9.505	—	<u>9.505</u>

L. rubr. i poz.

Zwycz.	Nadzw.	Razem
zł.	zł.	zł.

D O C H O D Y.

I.	1. Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	2,000	—	2,000
II.	2. Opłaty na utrzymanie uczniów:			
	a) c. k. gal. Tow. gosp. oddział Buczacz-Czortków-Zaleszczyki . . .	300		
	b) Rada powiatowa Czortkowska	300		
	c) Rada „ Borszczowska	300		
	d) Rada „ Zaleszczycka .	100		
	e) ks. Czartoryski Roman . . .	450		
	f) p. Piotr Platner . . .	150	—	1,600
III.	3. Czysty dochód z 24 morgów pola szkolnego . . . . . 240 zł.			
	4. Zarobek 30 uczniów po 12 zł. 360 „	600	—	600
	Suma dochodów .	4.200	—	4.200
	W porównaniu z wydatkami	—	—	9.505
	okazuje się niedobór	—	—	5.305
	czyli w porównaniu do preliminarza			
	Wydziału krajowego	—	—	5.605
	mniejszy o	—	—	300

III. Szkoła w Kobiernicach.

Wydatki tej szkoły prelininuje Wydział krajowy na r. 1887. w kwocie 9.515 zł., w porównaniu do uchwalonych na r. 1886. w wysokości 7.810 zł., — więcej o zł. 1.705.

A to w rubryce III. o zł. 1.700 z powodu podniesienia liczby uczniów z 20 na 30, w rubr. IV. pozycya 17. „Przybory do pisania i nauki uczniów“ więcej o 30 zł. z powodu większej liczby uczniów, mniejszy zaś wydatek o zł. 25 w rubr. I. poz. 5. „Kapelan i katecheta“.

Dochody tej szkoły prelininuje Wydział krajowy na r. 1887. w kwocie 4.375 zł., w porównaniu do r. 1886. w którym prelininuje 4.075 zł. — większe o zł. 300, a to na podstawie nowych deklaracyj na utrzymanie dwu uczniów po zł. 150.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, a jedynie z redukcją kwoty na opał z 400 zł. na 300 zł. z uwagi na możność zastąpienia drzewa opałowego węglem, i dodaniem w wydatkach, „Koszta administracji“ poz. d) na zakupno i utrzymanie narzędzi ręcznych roln. zł. 60, tudzież w dochodach rubr. III. poz. 4. — Zarobek 30 uczniów po zł. 12, razem 360 zł. które to wstawienia znajdują podstawę w szczegółowym uzasadnieniu preliminarza szkoły Horodeńskiej

Komisya budżetowa wnosi:

WYDATKI.

L. rubr. i poz.

Poszczególnienie.

I.

Place nauczycieli.

	Zwycz. zł.	Nadzw. zł.	Razem zł.
1. Nauczyciel fachowy, zarazem kierownik, płaca . 1.300 zł.			
dodatek aktywalny . 240 „	1.540		
2. Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca . . . 720 zł.			
dodatek aktywalny . 60 „	780		
3. Instruktor	480		
4. Nauczyciel do robót elementarnych	150		
5. Kapelan i katecheta	75		
6. Nauczyciel weterynaryi	200	—	3.225

II.

Koszta administracji.

7. Zarząd:			
a) koszta kancelaryjne, in-seraty, druki i portorya 100 zł.			
b) służa szkolny . . . 240 „			
c) utrzymanie jednej pary koni szkolnych . . . 200 „			
d) zakupno i utrzymanie narzędzi ręcznych rolniczych 60 „	600		
8. Opał	300		
9. Oświetlenie	100		
10. Utrzymanie budynków	200		
11. Ubezpieczenie „			
12. Płaca kominiarza			
13. Sprzęty i ruchomości	100		
14. Lekarz, apteka i różne inne	100	—	1.400

III.

Utrzymanie uczniów.

15. Stołowanie	} dla 30 uczn. } po 150 zł.	4.500	—	4.500
16. Odzież, pościel i pranie				

IV.

Potrzeby naukowe.

17. Przybory do pisania i nauki uczniów	150		
18. Przykupno środków naukowych	200	—	350
Suma wydatków	9.475	—	9.475

DOCHODY.

I. 1. Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	3.000	—	3.000
II. 2. Opłaty na utrzymanie uczniów:			
a) Rada powiatowa Bialska 420 zł.			
b) „ „ w Wadowicach 140 „			
Do przeniesienia 560 zł.	3.000	—	3.000

Ł. rubr. i poz.	Zwycz. zł.	Nadzw. zł.	Razem zł.
Z przeniesienia	560 zł.	3.000	—
c) Gmina miasta Kęty	50 „	—	3.000
d) p. Gabriela Wrotnowska	140 „	—	—
e) p. hrabina Dębińska	140 „	—	—
f) p. Stanisław Klucki	140 „	—	—
g) p. Oskar z Rudna Rudziński	150 „	—	—
h) Towarzystwo rolnicze okrę- gowe w Wieliczce	150 „	1.330	—
III. 3. Czysty dochód z pola szkoln. (4 ¹ / ₂ morgi).	45 zł.	—	—
4. Zarobek 30 uczniów po 12 zł.	360 „	405	—
Suma dochodów	—	4.735	—
W porównaniu z wydatkami	—	—	4.735
okazuje się niedobór	—	—	4.740
czyli w porównaniu do preliminarza Wydziału krajowego	—	—	5.140
mniejszy o	—	—	400

Lwów dnia 15. Grudnia 1886.

Smarzewski
przewodniczący.

Abrahamowicz
sprawozdawca.

